

Bruselj, 30.9.2020
SWD(2020) 302 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE

Poročilo o stanju pravne države za leto 2020
Poglavje o stanju pravne države na Češkem

Spremni dokument

**K SPOROČILU KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU,
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Poročilo o stanju pravne države za leto 2020
Stanje pravne države v Evropski uniji

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} - {SWD(2020) 305 final} -
{SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} - {SWD(2020) 308 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

POVZETEK

V teku ali pripravi so številne pomembne reforme češkega pravosodnega sistema, med drugim tudi državnega tožilstva, postopka izbire sodnikov in disciplinske ureditve za sodnike in tožilce. Te reforme bi lahko prispevale k večji preglednosti in omejitvi vpliva izvršilne oblasti na imenovanje, napredovanje in razrešitev sodnikov in državnih tožilcev. Nekateri omejeni vidiki predlaganih reform, zlasti v zvezi z višjimi državnimi tožilci, so vzbudili nekatere pomisleke. Z vidika kakovosti pravosodnega sistema bi učinkovita uvedba sistema elektronske vložitve prispevala k digitalizaciji in dostopnosti sodišč. Ob predlaganem zvišanju sodnih taks so se postavila vprašanja glede njegovega učinka na dostop najranljivejših skupin do sodnega varstva.

Pravni in institucionalni protikorupcijski okvir je na splošno vzpostavljen. Vložene so bile številne pobude, namenjene povečanju preglednosti in odgovornosti, zlasti uvedba registra pogodb ter novi zakon o imenovanjih v podjetjih v državni lasti. Kljub temu več pomembnih zakonodajnih ukrepov, na primer predlogi zakonov o lobiranju, zaščiti žvižgačev in razširitvi pristojnosti vrhovnega revizijskega urada, še vedno čaka na sprejetje. Na nacionalni in evropski ravni potekajo preiskave in revizije morebitnih nasprotij interesov in uporabe sredstev EU. Prisotna je zaskrbljenost, da se primeri korupcije na visoki ravni ne preganjajo dovolj. V okvirih za integriteto, ki se uporabljajo za člane parlamenta, so bile ugotovljene nekatere vrzeli.

Listina o temeljnih pravicah in temeljnih svoboščinah, ki je vključena v češki ustavni red, v členu 17 zagotavlja svobodo izražanja in pravico do obveščenosti ter izrecno prepoveduje cenzuro. Medijski sektor je še vedno izpostavljen tveganjem, povezanim z vplivom lastnikov medijev na uredniško vsebino, ki so posledica tega, da ni posebnih pravil, ki bi urejala preglednost lastništva nad mediji. Češki Svet za radiodifuzijo očitno učinkovito opravlja svoje naloge, čeprav se zdi, da je pri nedavnih odločitvah glede medijskega pokrivanja nekaterih politično zelo občutljivih vprašanj prihajalo do vse večje polarizacije.

Sistem zavor in ravnovesij je na Češkem dobro vzpostavljen. Izvajanje ocen učinka in posvetovanje z deležniki sta uveljavljeni praksi pri sprejemanju zakonodaje, poteka pa tudi prizadevanje za dodatno povečanje preglednosti zakonodajnega postopka. Nekatere organizacije civilne družbe kljub temu pozivajo k bolj sistematičnemu vključevanju deležnikov civilne družbe v zakonodajni postopek. Čeprav je civilna družba raznolika in dejavna, se povečuje pritisk na nekatere vrste nevladnih organizacij, zlasti na področju migracij. Država ima varuha človekovih pravic, nima pa še nacionalne institucije za človekove pravice. Podajajo se pobude za organizacijo rednih razprav o temah, povezanih s pravno državo, zlasti v senatu.

I. PRAVOSODNI SISTEM

Češki pravosodni sistem sestavlja šestinosemdeset okrajnih sodišč, osem okrožnih sodišč, dve višji sodišči, vrhovno sodišče in vrhovno upravno sodišče¹. Osrednji državni organ, pristojen za upravljanje sodišč, je ministrstvo za pravosodje. To upravlja višja, okrožna in okrajna sodišča v obsegu, ki ga določa zakon², in sicer neposredno ali prek predsednikov teh sodišč. Nekatere naloge osrednje državne uprave izvajata predsednika vrhovnega sodišča in vrhovnega upravnega sodišča. Ti različni organi upoštevajo mnenja ustreznih sodnih svetov, ustanovljenih na vrhovnem sodišču, vrhovnem upravnem sodišču, višjih sodiščih, okrožnih sodiščih in večjih okrajnih sodiščih. Sodnike imenuje predsednik republike izmed kandidatov, ki jih izberejo predsedniki okrožnih sodišč in predstavi minister za pravosodje. Državno tožilstvo je del izvršilne veje oblasti. Državne tožilce na predlog generalnega državnega tožilca imenuje minister za pravosodje za nedoločen čas. Generalnega državnega tožilca imenuje in odpokliče vlada na predlog ministra za pravosodje³. Odvetniška zbornica je ustanovljena z zakonom in je neodvisna. Opravlja naloge javne uprave na področju odvetništva in avtonomno ureja celotno stroko. Samoupravo zbornice omejujejo pristojnosti ministra za pravosodje na področjih, navedenih v zakonu⁴.

Neodvisnost

Parlament razpravlja o reformi postopka za izbiro sodnikov. Namen te reforme⁵ je povečati preglednost in odgovornost pri izbiri sodnikov, pa tudi predsednikov sodišč. Postopek izbire kandidatov za sodniško mesto zdaj ni določen z zakonom. V praksi kandidate predlagajo predsedniki okrožnih sodišč, ki seznam posredujejo ministrstvu za pravosodje. Slednje po nadaljnji obravnavi predstavi končni seznam kandidatov predsedniku republike, ki uradno imenuje sodnike. Kandidate za predsednike višjih in okrožnih sodišč predlaga minister za pravosodje⁶. Če predsednik republike imenovanje kandidata zavrne, mora za to navesti razloge. Odločitve predsednika o imenovanju sodnika nadzirajo upravna sodišča⁷. Namen predlaganih sprememb je vzpostaviti preglednejši in enotnejši sistem zaposlovanja in izbire novih sodnikov ter predsednikov sodišč na podlagi natančnih, objektivnih in enotnih meril⁸. V reformi je določena tudi sestava komisij za izbiro predsednikov višjih, okrožnih in okrajnih sodišč. Ta naj bi imela pet članov, od katerih bi dva zastopala izvršilno oblast, trije pa sodstvo, poleg tega pa je članstvo v izbirnih komisijah, odgovornih za ocenjevanje

¹ Kot upravna sodišča prve stopnje delujejo tudi specializirani upravni senati v okviru okrožnih sodišč.

² Zakon št. 6/2002 zb. o sodiščih in sodnikih.

³ Način imenovanja in razrešitve višjih državnih tožilcev je del reforme, ki jo je junija 2019 predlagalo ministrstvo za pravosodje.

⁴ Prispevek Češke za poročilo o stanju pravne države za leto 2020, str. 6, in prispevek Češke odvetniške zbornice za poročilo o stanju pravne države za leto 2020, str. 13.

⁵ Sprememba zakona št. 6/2002 zb. o sodiščih in sodnikih. Predlagane spremembe poleg reforme postopka izbire sodnikov vključujejo tudi podrobnejšo ureditev sekundarne dejavnosti sodnikov in spremembe, povezane s sodniki porotniki.

⁶ Zakon št. 6/2002 zb. o sodiščih in sodnikih in Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2018, slike 61, 62 in 65.

⁷ Odločitve so predmet sodnega nadzora, med drugim v zvezi s pravico do enakih pogojev dostopa do izvoljene in druge javne funkcije ter pravico do odločanja o zadevi brez nepotrebnega odlašanja. Odločbi vrhovnega upravnega sodišča z dne 27. aprila 2006, št. 4 Aps 4/2005, in z dne 21. maja 2008, št. 4 Ans 9/2007.

⁸ Sprememba zakona št. 6/2002 zb. o sodiščih in sodnikih. Predlagani sistem za izbiro novih sodnikov bo v primeru sprejetja sprememb petfazen: 1. zaposlitev kot sodniški pomočnik, 2. sodniški izpit, 3. postopek izbire kandidata za sodnika, 4. zaposlitev kot kandidat za sodnika in 5. javni natečaj za sodniško mesto. Za mesto kandidata za sodniško mesto in/ali sodnika se lahko prijavijo tudi kandidati iz drugih pravnih poklicev (kot so odvetniki, notarji, sodni izvršitelji ali državni tožilci).

kandidatov, natančno opredeljeno glede na zadevno funkcijo⁹. Precejšen del članov komisij, ki priporočijo končni seznam kandidatov za imenovanje, bi tako izhajal iz sodstva, kar je skladno s priporočili Sveta Evrope¹⁰.

Širša javnost in podjetja neodvisnost sodstva dojemajo kot povprečno. Da je neodvisnost sodišč „dokaj dobra ali zelo dobra“, meni 56 odstotkov anketirancev iz širše javnosti in 44 odstotkov anketirancev med podjetji. Ta odstotka sta se v zadnjih letih na splošno povečala¹¹.

Parlament zdaj obravnava osnutek reforme disciplinske ureditve za sodnike, državne tožilce in sodne izvršitelje¹². V osnutku je navedeno, da je cilj reforme, prvič, okrepiti zagotavljanje zakonitosti postopkov z uvedbo pritožbenega sistema, in drugič, povečati njihovo učinkovitost. V skladu s sedanjo ureditvijo ni mogoče vložiti pritožbe zoper odločbo disciplinskega sodišča, ki je poseben senat pri vrhovnem upravnem sodišču¹³. Z reformo bi bil vzpostavljen dvostopenjski disciplinski sistem, v katerem bi višja sodišča delovala kot sodišča prve stopnje, vrhovno sodišče in vrhovno upravno sodišče pa kot pritožbeni sodišči. Takšna reforma bi lahko prispevala h krepitvi neodvisnosti sodstva, kar je v skladu s priporočili Sveta Evrope¹⁴.

Ministrstvo za pravosodje je predlagalo osnutek reforme državnega tožilstva. Z reformo¹⁵, predstavljeno junija 2019, bo spremenjena ureditev imenovanja in razrešitve državnih tožilcev. Zdaj generalnega državnega tožilca imenuje vlada na predlog ministra za pravosodje in za nedoločen čas. Zakon obenem določa, da vlada generalnega državnega tožilca lahko razreši na predlog ministra za pravosodje, ne da bi navedla razloge¹⁶. Kar zadeva druge državne tožilce, zakon določa organ, ki jih imenuje, ne ureja pa niti izbirnega

⁹ Na primer, za člane komisije za izbiro predsednika višjega ali okrožnega sodišča so predlagani: namestnik ministra za pravosodje, izvedenec z ministrstva za pravosodje, predsednik (ali pooblaščenki podpredsednik) okrožnega ali višjega sodišča, katerega predsednik bo imenovan, predsednik (ali podpredsednik) okrožnega ali višjega sodišča, v katerem ne bo imenovan predsednik, in predsednik vrhovnega sodišča ali imenovani podpredsednik.

¹⁰ Council of Europe: Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers, točka 47. Kar zadeva postopek imenovanja sodnikov z vidika neodvisnosti in nepristranskosti sodnikov, združene zadeve C-585/18, C-624/18 in C-625/18, A.K., točke 124–125 in 133–134; zadeva C-272/19, Land Hessen, točke 54–60.

¹¹ Sliki 44 in 46, Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2020. Mnenje o neodvisnosti sodstva je opredeljeno z naslednjimi kategorijami: zelo slabo (manj kot 30 odstotkov vprašanih ima dokaj dobro ali zelo dobro mnenje o neodvisnosti sodstva); slabo (od 30 do 39 odstotkov), povprečno (od 40 do 59 odstotkov), dobro (od 60 do 75 odstotkov), zelo dobro (nad 75 odstotkov).

¹² Zakon št. 7/2002 zb. o postopkih v zadevah, povezanih s sodniki, državnimi tožilci in sodnimi izvršitelji.

¹³ Sicer je mogoče zahtevati vnovičen začetek postopka, če se odkrijejo informacije, ki doslej niso bile znane, in vložiti ustavno pritožbo; vendar se to dvoje ne šteje za standardni nadzor.

¹⁴ CDL-AD(2016)017, Rule of Law Checklist, točka 78, CM/Rec(2010)12, točka 69, in CDL-AD(2010)004, točka 43. V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije (C- 216/18 PPU, LM, 25. julij 2018, točka 67): „Zahteva po neodvisnosti predpostavlja tudi, da disciplinska ureditev, ki velja za osebe, ki opravljajo sodno funkcijo, vsebuje potrebne varovalke za izognitev kakršni koli nevarnosti, da bo taka ureditev uporabljena kot sistem političnega nadzora nad vsebino sodnih odločb. Glede tega določitev pravil, s katerimi so zlasti opredeljena pravnanja, ki pomenijo disciplinske kršitve, in sankcije, ki se konkretno uporabljajo, s katerimi je določeno posredovanje neodvisnega organa v skladu s postopkom, v katerem so v celoti zagotovljene pravice iz členov 47 in 48 Listine, zlasti pravica do obrambe, in s katerimi je predvidena možnost sodnega izpodbijanja odločitev disciplinskih organov, pomeni celoto bistvenih jamstev za ohranitev neodvisnosti sodne oblasti.“

¹⁵ Gradivo, objavljeno v elektronski knjižnici zakonodajnega postopka, <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

¹⁶ Zakon št. 283/1993 zb. o državnem tožilstvu.

postopka niti zahtev, ki jih mora izpolnjevati kandidat. V reformi, ki jo je predlagala ministrica za pravosodje, je navedeno, da je mogoče višje državne tožilce, vključno z generalnim državnim tožilcem, razrešiti le z odločbo, izdano v disciplinskem postopku. V reformi je navedeno tudi, da bodo višji državni tožilci imenovani za sedem let, opredeljene pa so tudi zahteve, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za državne tožilce, in postopek njihove izbire. Kandidate izbere petčlanska komisija, od katere tri člane imenuje ministrstvo za pravosodje (eden od njih mora biti sodnik), enega generalni državni tožilec, enega pa višji državni tožilec, ki je odgovoren za predlog za imenovanje višjih državnih tožilcev. V spremembi je predvideno tudi, da se bo mandat sedanjega generalnega državnega tožilca končal leta 2023, mandat vrhovnega državnega tožilca in vrhovne državne tožilke pa leta 2024. V postopku posvetovanja je več deležnikov¹⁷ izrazilo pomisleke, da bi se z nekaterimi predlaganimi spremembami ohranila visoka stopnja vključenosti izvršilne oblasti v izbiro generalnega državnega tožilca in drugih višjih državnih tožilcev, zlasti z imenovanjem članov komisije, pristojne za izbiro kandidatov za državne tožilce. Deležniki so grajali tudi dejstvo, da bi se mandat sedanjega generalnega državnega tožilca ter vrhovne državne tožilke in vrhovnega državnega tožilca, čeprav je v spremembi za višje državne tožilce določen sedemletni mandat, končal že v letu 2023 oziroma 2024, glede na to, da so na svojih položajih dlje, kot je predvideno v reformi¹⁸. Osnutek reforme še vedno čaka na odobritev vlade, zakonodajni postopek v parlamentu pa se še ni začel.

Kakovost

Vlada je predlagala spremembo zakona o sodnih taksah, ki jo zdaj obravnava parlament¹⁹. Osnutek sprememb zakona o sodnih taksah, ki je bil predstavljen februarja 2020, prinaša precejšnje povišanje nekaterih sodnih taks, da bi jih uskladili z izboljšanjem življenjskega standarda od zadnje spremembe leta 2011²⁰. V predlogu je zvišanje zneska nekaterih sodnih taks predvideno tudi zato, da bi spodbudili bolj preudarno pravljanje²¹ in uporabo alternativnega reševanja sporov, kot je mirna rešitev spora z mediacijo²². Sodne takse za civilne in potrošniške zadeve so zdaj razmeroma nizke, za gospodarske zadeve pa sorazmerno visoke²³. V postopku posvetovanja in javni razpravi je več deležnikov²⁴ izrazilo pomisleke glede učinka reforme na dostop do sodnega varstva, zlasti za najbolj ranljive skupine prebivalstva²⁵. Za odpravo teh pomislekov je v predlogu

¹⁷ Med drugim generalni državni tožilec, združenje državnih tožilcev in svet vlade za usklajevanje boja proti korupciji.

¹⁸ Glej prejšnjo opombo. Generalni tožilec je v sporočilu za javnost navedel, da je glede na predpisani iztek mandata resnični cilj zakona zamenjati njega ter vrhovno državno tožilko in vrhovnega državnega tožilca.

¹⁹ Predlog zakona o spremembi zakona št. 549/1991 zb. o sodnih taksah.

²⁰ Natančneje, takse za predlog za začetek sodnega postopka v civilni zadevi v zvezi z denarnim zahtevkom do 20 000 CZK (pribl. 750 EUR) bi se na primer podvojile, in sicer s 1 000 CZK (pribl. 37 EUR) na 2 000 CZK (pribl. 75 EUR), takse za predlog za izdajo elektronskega plačilnega naloga za denarne zneske do 10 000 CZK (pribl. 375 EUR) bi se združile s kategorijo denarnih zneskov do 20 000 CZK (pribl. 750 EUR) in zvišale s 400 CZK (pribl. 15 EUR) na 1 500 CZK (pribl. 56 EUR), pristojbina za predlog za začetek sodnega postopka v upravnih zadevah zoper odločbo upravnega organa pa bi se zvišala 3 000 CZK (pribl. 113 EUR) na 6 000 CZK (pribl. 225 EUR).

²¹ Število prejetih civilnih in gospodarskih pravnih zadev je bilo v obdobju med letoma 2012 in 2018 stalno nekoliko nad povprečjem EU. Slika 3, Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2020.

²² V takem primeru bi se sodne takse povrnile ali znižale.

²³ Sliki 24 in 25, Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2020. Podani so podatki za scenarij posamične potrošniške zadeve oziroma posamične gospodarske zadeve.

²⁴ Med drugim vrhovno upravno sodišče, vladna komisarka za človekove pravice, ministrstvo za delo in socialne zadeve ter varuh človekovih pravic.

²⁵ Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) je ugotovilo, da bi sodne takse v nekaterih okoliščinah lahko ovirale dostop do pravnega varstva. Glej ESČP, *Kreuz proti Poljski*, točke 60–67; ESČP, *Podbielski in PPU*

zakona navedeno, da se oprostitev plačila sodnih taks ne bo več štela za izjemo. Udeleženec sodnega postopka, ki bo dokazal, da je v težkem finančnem položaju, bo lahko oproščen sodnih taks.

Odvetniška zbornica izvaja sistem razširjene pravne pomoči. V okviru tega sistema razširjene brezplačne pravne pomoči, ki je bil uveden leta 2018²⁶, odvetniki zagotavljajo pravno svetovanje za zelo nizko plačilo ali brezplačno²⁷. Sistem sofinancira država.

Digitalizacijo pravosodnega sistema je mogoče še izboljšati. Medtem ko je zahtevek mogoče vložiti v digitalni obliki²⁸, do sodnih spisov še vedno ni mogoče dostopati prek spleta, prav tako pa so tudi sodbe le delno dostopne na spletu²⁹. Med pandemijo COVID-19 se je pokazala potreba po uvedbi digitalnih sodnih spisov. Čeprav je ministrstvo za pravosodje že začelo postopek za izvajanje sistema elektronske vložitve, je projekt še v povojih³⁰. Storitve elektronske vložitve je zdaj mogoče uporabljati samo v postopkih v zvezi s plačilnimi nalogi³¹.

Leta 2019 je bila sprejeta reforma postopka v primeru insolventnosti. Posledično se je povečalo število primerov, v katerih sodišče lahko razglasi, da dolжник nima dolgov. Reforma je nastala, ker je bilo veliko ljudi v tako imenovani „dolžniški pasti“ in je imelo to škodljive posledice za družbo in posameznike³². Po najnovjših statističnih podatkih (februar 2020) je skoraj 800 000 oseb, to je približno 8 odstotkov prebivalstva, dolžnikov v izvršilnih postopkih, ki jih izvajajo sodni izvršitelji³³, pri tem pa je v številnih primerih dolg nesorazmeren s prvotno terjatvijo. Po podatkih iz leta 2019 90 odstotkov dolžnikov ni bilo sposobnih odplačevati svojih dolgov in jim grozi pomanjkanje sredstev za preživetje³⁴. Takšne razmere lahko škodljivo vplivajo na različne temeljne pravice³⁵. Namen reforme je, da več dolžnikov dobi priložnost, da se jih v postopku v primeru insolventnosti razglasi za nezadolžene. Čas bo pokazal, ali bo navedena sprememba služila svojemu namenu.

Učinkovitost

Pravosodni sistem se v civilnih in gospodarskih zadevah ne sooča s posebnimi izzivi glede učinkovitosti, postopki v upravnih zadevah pa so še vedno dolgotrajni. Trajanje sodnih postopkov v civilnih in gospodarskih zadevah je ocenjeno kot povprečno ali krajše od povprečnega, stopnja rešenih zadev pa kaže, da sodiščem uspe obravnavati prejete zadeve³⁶. V upravnih zadevah ima Češka povprečne rezultate, pri čemer je bil leta 2018 čas, ki ga je

Polpure proti Poljski, točki 65–66; ESČP, *Weissman in drugi proti Romuniji*, točka 42; ESČP, *Georgel in Georgeta Stoicescu proti Romuniji*, točki 69–70; ESČP, *Stankov proti Bolgariji*, točka 59. Glej tudi sodbo Sodišča Evropske unije v zadevah C-279/09, DEB, točka 61, in C-61/14, *Orizzonte Salute*, točki 46–47.

²⁶ Kot del zakona št. 258/2017 zb. o spremembi zakona o odvetništvu.

²⁷ To brezplačno pravno svetovanje traja od 30 do največ 120 minut na leto. Taksa za obravnavo vloge znaša 100 CZK (približno 4 EUR), vendar obstajajo izjeme, ko se pristojbina ne zaračuna.

²⁸ Slika 27, Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2020.

²⁹ Slika 28, Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2020.

³⁰ V teku je javni razpis za izbiro izvajalca.

³¹ Od leta 2019 poteka tudi projekt posodobitve in digitalizacije urada generalnega državnega tožilca, v okviru katerega se analizira delovni proces državnega tožilstva s posebnim poudarkom na možnostih digitalizacije postopkov. Projekt podpira program Evropske komisije za podporo strukturnim reformam.

³² Obrazložitevno poročilo k zakonu št. 31/2019.

³³ Spletna stran zbornice sodnih izvršiteljev Češke republike, statistični pregled, <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

³⁴ Poročilo o oceni učinka zakonodajne ureditve k zakonu št. 31/2019.

³⁵ Odločba češkega ustavnega sodišča št. I. ÚS 3271/13.

³⁶ Slike 5–7 in slike 10–11, Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2020.

sodišče prve stopnje potrebovalo za sprejetje odločitve v upravni zadevi, ocenjen na 412 dni³⁷. Stopnja reševanja zadev je med nižjimi v EU³⁸, kar kaže na izzive na tem področju. Eden od razlogov bi lahko bilo relativno pomanjkanje osebja, saj se z upravnimi zadevami ukvarjajo samo približno štirje odstotki vseh sodnikov³⁹. Iz podatkov, ki jih je objavilo ministrstvo za pravosodje⁴⁰, je razvidno, da so bile leta 2019 velike regionalne razlike v učinkovitosti sodišč⁴¹. Te razlike ostajajo kljub pozitivnemu trendu zmanjševanja teh vrzeli. Ministrstvo za pravosodje je začelo razmišljati o morebitni spremembi zakona o upravnem sodstvu, med drugim da bi pospešilo postopek na upravnih sodiščih in povečalo njegovo učinkovitost⁴².

II. PROTIKORUPCIJSKI OKVIR

Pravni in institucionalni protikorupcijski okvir je večinoma vzpostavljen. Pristojnost za boj proti korupciji si deli več organov. Oddelek za nasprotja interesov in boj proti korupciji ministrstva za pravosodje je pristojen za program boja proti korupciji. Protikorupcijski svet, ustanovljen leta 2014, deluje kot posvetovalni organ vlade. Nacionalna agencija za organizirani kriminal preiskuje kazniva dejanja, povezana s korupcijo, v sodelovanju z državnimi tožilstvi. Finančni analitični urad je bil ustanovljen leta 2017 kot neodvisen upravni urad in deluje kot finančnoobveščevalna enota. Vrhovni revizijski urad nadzira državno upravljanje javnih prihodkov in odhodkov, njegove ugotovitve pa lahko prispevajo k ugotavljanju korupcijskih tveganj. V zadnjih letih je bilo uvedenih več reform na področju preglednosti in odgovornosti. Na sprejetje pa čaka še več pomembnih zakonodajnih ukrepov, zlasti kar zadeva lobiranje in zaščito žvižgačev, pa tudi predlog zakona o razširitvi pooblastil vrhovnega revizijskega urada.

Češka je na najnovejšem indeksu zaznave korupcije organizacije Transparency International za leto 2019 dosegla oceno 56/100 in se uvrstila na 13. mesto v Evropski uniji in 44. mesto med državami z vsega sveta⁴³. Po podatkih posebne raziskave Eurobarometer o korupciji iz leta 2020 87 odstotkov anketirancev meni, da je korupcija v njihovi državi močno razširjena (povprečje EU: 71 odstotkov), 22 odstotkov pa jih ima občutek, da korupcija vpliva nanje osebno v vsakdanjem življenju (povprečje EU: 26 odstotkov)⁴⁴. Da je korupcija močno razširjena, meni tudi 76 odstotkov podjetij (povprečje EU je 63 odstotkov), 32 odstotkov podjetij pa meni, da korupcija otežuje poslovanje na Češkem (povprečje EU: 37 odstotkov)⁴⁵. 29 odstotkov oseb je odgovorilo, da je dovolj uspešnih primerov kazenskega pregona, ki ljudi odvračajo od koruptivnih ravnanj (povprečje EU: 36 odstotkov), medtem ko 21 odstotkov podjetij meni, da so osebe in podjetja, ki jih ujamejo pri podkupovanju visokega uradnika ustrezno kaznovani (povprečje EU je 31).

³⁷ Slika 8, Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2020.

³⁸ 88 odstotkov leta 2018, slika 12, Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2020.

³⁹ Informacije so bile pridobljene v okviru obiska države in podprte s podatki iz letnega statističnega poročila o češkem pravosodnem sistemu za leto 2019, ki ga je objavilo Ministrstvo za pravosodje, in dokumenta CEPEJ (2020), Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States.

⁴⁰ Češki pravosodni sistem v letu 2019: Letno statistično poročilo, ministrstvo za pravosodje, 2020.

⁴¹ Na primer, na najpočasnejših sodiščih civilni postopki povprečno trajajo skoraj dvakrat dlje kot postopki na najhitrejšem sodišču. Češki pravosodni sistem v letu 2019: Letno statistično poročilo, ministrstvo za pravosodje 2020, objavljeno 30. junija 2020.

⁴² Informacije, ki so jih zagotovili češki organi.

⁴³ Transparency International (2020), 2019 Corruption Perceptions Index.

⁴⁴ Special Eurobarometer 502 (2020).

⁴⁵ Special Eurobarometer 482 (2019).

Češka ima dobro vpeljan strateški protikorupcijski okvir. Vlada od leta 1999 sprejema zaporedne protikorupcijske strategije. Sedanja strategija pokriva obdobje 2018–2022⁴⁶ in predvideva pripravo treh enoletnih akcijskih načrtov, katerih izvajanje bo spremljal protikorupcijski svet vlade. Svet podpira oddelek za nasprotja interesov in boj proti korupciji ministrstva za pravosodje, ki pripravlja protikorupcijske strateške dokumente in je odgovoren za program boja proti korupciji. Vlada je februarja leta 2020 odobrila novi protikorupcijski akcijski načrt⁴⁷. Ta se osredotoča na štiri glavna prednostna področja: (i) učinkovita in neodvisna vlada; (ii) preglednost in prost dostop do informacij; (iii) učinkovito upravljanje državnega premoženja in (iv) razvoj civilne družbe. Aprila leta 2020 je vlada ugotovila, da je večina ukrepov iz akcijskega načrta za leto 2019 zaključena⁴⁸.

Kazenskopравни protikorupcijski okvir je na splošno vzpostavljen, čeprav nekateri izzivi še ostajajo. V češkem kazenskem zakoniku so dejanja sprejemanja podkupnine, podkupovanja, trgovanja z vplivom in ureditve prednosti pri izvajanju javnega naročila, javnega razpisa in javne dražbe opredeljena kot kazniva⁴⁹. Določbe o podkupovanju ne zajemajo vseh kategorij zaposlenih v javnem sektorju, saj so omejene na „osebe, ki odločajo ali soodločajo o zadevi v javnem interesu“⁵⁰. Čezmejno podkupovanje v kazenskem zakoniku ni posebej opredeljeno kot kaznivo dejanje⁵¹. Posvetovalni organ vlade, ustanovljen leta 2014, usklajuje in ocenjuje dejavnosti na področju boja proti korupciji.

Število oseb, ki so bile preiskovane, sodno preganjane in obsojene zaradi kaznivih dejanj korupcije, je v zadnjih treh letih nihalo. V letu 2017 so češki organi sodnega pregona začeli 115 preiskav kaznivih dejanj korupcije v primerjavi s 319 leta 2018 in 152 leta 2019. Istega leta je bilo zaradi kaznivih dejanj korupcije preganjanih ali korupcije osumljenih⁵² 148 oseb, medtem ko jih je bilo leta 2018 268, leta 2019 pa 190⁵³. Na Češkem je bilo v zadnjih letih preiskovanih več primerov korupcije na visoki ravni, pri katerih so bili domnevni storilci obtoženi in v nekaterih primerih tudi obsojeni. Kljub temu v raziskavi Eurobarometra o korupciji iz leta 2020⁵⁴ 62 odstotkov čeških anketirancev meni, da ni dovolj uspešnih primerov kazenskega pregona, ki ljudi odvračajo od koruptivnih ravnanj (povprečje EU: 34 odstotkov), 64 odstotkov pa jih meni, da se primeri korupcije na visoki ravni ne preganjajo dovolj (povprečje EU: 66 odstotkov). Poleg tega 54 odstotkov podjetij, sodelujočih v raziskavi Eurobarometra o odnosu podjetij do korupcije v EU iz leta 2019⁵⁵, meni, da ni verjetno, da bi sodišče storilcem koruptivnih dejanj naložilo visoko denarno kazen ali jim izreklo zaporno kazen (povprečje EU: 39 odstotkov).

Na nacionalni in evropski ravni potekajo preiskave in revizije morebitnih nasprotij interesov in uporabe sredstev EU. Zadnja leta je upravljanje sredstev EU na Češkem izpostavljeno kot morebitno skrb vzbujajoče vprašanje⁵⁶. Potem ko so bile v preiskavi, ki jo

⁴⁶ Temeljni načrt vlade za boj proti korupciji za obdobje od leta 2018 do leta 2022.

⁴⁷ Protikorupcijski akcijski načrt za leto 2020.

⁴⁸ Ocena izvajanja ukrepov iz protikorupcijskega akcijskega načrta za leto 2019.

⁴⁹ Poglavlje X, razdelek 3, posebni oddelek „Korupcija“ zakona št. 40/2009 zb., kazenski zakonik.

⁵⁰ GRECO Third Evaluation Round – Second Compliance Report on the Czech Republic.

⁵¹ Izvajanje Konvencije OECD o boju proti podkupovanju: V zadnjem poročilu o nadaljnjih ukrepih po četrti fazi ocenjevanja izvajanja Konvencije OECD o boju proti podkupovanju v Češki republiki je navedeno, da je bilo več priporočil obravnavanih le delno ali pa sploh niso bila obravnavana.

⁵² Člena 160 in 179b (3) zakonika o kazenskem postopku.

⁵³ Informacije so bile zbrane med obiskom Češke od 3. do 5. junija 2020.

⁵⁴ Special Eurobarometer 502 (2020), Corruption.

⁵⁵ Flash Eurobarometer 482 (2019), Businesses' attitudes towards corruption in the EU.

⁵⁶ Evropski parlament je junija 2020 sprejel Resolucijo (2019/2987 (RSP)) o razmerah v Češki republiki in izrazil zaskrbljenost glede nasprotij interesov ter uporabe in porazdelitve javnih sredstev in sredstev EU.

je med letoma 2016 in 2017 izvedel Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ugotovljene resne nepravilnosti glede uporabe sredstev EU, zdaj poteka nacionalna kazenska preiskava primera na visoki ravni, Komisija pa je sprožila dodatne revizije, da bi preučila vprašanja morebitnega nasprotja interesov v zvezi z uporabo sredstev EU.

Zakon o nasprotju interesov vsebuje predpise o nasprotju interesov in prijavi premoženjskega stanja⁵⁷. Uporablja se za člane kabinetov, člane parlamenta, okrajne glavarje in namestnike, visoke uradnike, župane in člane lokalnih svetov, pa tudi člane statutarnih, upravljalnih, nadzornih ali kontrolnih organov. S tem zakonom se vzpostavlja osrednji register uradnih obvestil, ki ga vodi ministrstvo za pravosodje. Osebe, za katere velja ta zakon, morajo prijaviti svoje osebne interese, premoženje, dejavnosti, prihodke, darila in obveznosti. Skupina GRECO je poudarila, da bi bile, kar zadeva zahteve v zvezi s prijavo, lahko potrebne učinkovitejše sankcije⁵⁸. Enako je bilo poudarjeno, da bi morala Češka razmisliti o razširitvi obsega prijav, tako da bi zajemale informacije o zakoncih in vzdrževanih družinskih članih članov parlamenta⁵⁹. Zakon ne ureja sprejemanja daril in drugih ugodnosti poslancev⁶⁰. V zadnjem poročilu o evropskem semestru⁶¹ je bil izpostavljen neobstoj jasnih pravil za poslance, med drugim o sprejemanju daril in drugih ugodnosti, prijavi dejavnosti in nezdržljivosti funkcije ter o sodelovanju z lobisti.

Več pobud je namenjenih krepitvi predpisov o integriteti in preprečevanju korupcije v javni upravi. Vzpostavljen je notranji okvirni protikorupcijski program⁶², v katerem sta določena redno ocenjevanje korupcijskih tveganj in notranje obvladovanje tveganj na ministrstvih, drugih osrednjih organih ter podrejenih organih in agencijah. Vsak organ mora vzpostaviti okvir, ki vključuje etični kodeks, usposabljanje o integriteti, notranje postopke za prijavljanje nepravilnosti in postopke za primere suma korupcije. Izvajanje okvira se oceni vsaj vsaki dve leti. Uveden je etični kodeks za uradnike in osebje javne uprave, ki je zavezujoč za zaposlene v osrednji upravi. Vendar pa po podatkih raziskave Eurobarometra o korupciji iz leta 2020⁶³ 80 odstotkov vprašanih meni, da korupcija obstaja v lokalnih ali regionalnih javnih ustanovah (povprečje EU: 68 odstotkov).

V teku je razprava o osnutku predloga zakona o povečanju pristojnosti vrhovnega revizijskega urada. Povečanje pristojnosti vrhovnega revizijskega urada je navedena kot ena od prednostnih nalog v izjavi o novem programu vlade⁶⁴. Namen osnutka predloga zakona⁶⁵ je povečati pristojnosti urada, da bi vključevale revizijo pravilnosti in učinkovitosti porabe javnih sredstev na lokalni in regionalni ravni. Zakon bi zajemal tudi podjetja v državni lasti in podjetja, ki so v večinski lasti države in/ali občin⁶⁶. Ti ukrepi bodo po pričakovanjih ugodno vplivali na odgovornost in preglednost porabe javnih sredstev.

⁵⁷ Zakon št. 159/2006 zb.

⁵⁸ Za neprijavo ali le delno prijavo premoženja je lahko izrečena denarna sankcija med 1000 CZK (40 EUR) in 50 000 CZK (1850 EUR).

⁵⁹ GRECO Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report Czech Republic.

⁶⁰ GRECO Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report Czech Republic.

⁶¹ European Commission, Country report Czechia 2020, SWD(2020) 502 final, str. 43.

⁶² Vzpostavljen z vladno resolucijo z dne 2. oktobra 2013, št. 752.

⁶³ Special Eurobarometer 502 (2020).

⁶⁴ Izjava o programu vlade.

⁶⁵ Osnutek predloga zakona je v tretji obravnavi v poslanski zbornici in čaka na sprejetje povezane ustavne spremembe v senatu.

⁶⁶ Sprememba zakona o vrhovnem revizijskem uradu, (2018).

Predlagana je uredba o lobiranju. Osnutek predloga zakona o lobiranju⁶⁷ čaka na sprejetje. Z njim bo vzpostavljen javno dostopen register lobistov in lobirancev. Lobisti in javni uslužbenci bodo morali vsako četrletje predložiti poročila o svojih medsebojnih stikih. Osnutek predloga zakona uvaja tudi „odtis lobiranja“, ki bo obvezna priloga k vsem predlogom zakonov. Vseboval bo informacije o lobistih, lobirancih in konkretnem načinu lobiranja v zvezi z zadevno zakonodajo. Namen tega je povečati preglednost zakonodajnega postopka. Osnutek predloga zakona vsebuje tudi pravila za prijavo daril.

Številni ukrepi zagotavljajo zaščito žvižgačev in spodbujajo poročanje o korupciji. Uredba vlade št. 145/2015 zb. določa okvir za notranje poročanje za javne uslužbence, ki so zdaj edina skupina zaposlenih, ki so zaščiteni kot žvižgači. Vzpostavljeni so bili tudi mehanizmi za obveščanje o sumu korupcije za policiste in civilne uslužbence. Ministrstvo za pravosodje pripravlja osnutek predloga zakona o zaščiti žvižgačev za namene izvajanja Direktive 2019/1937 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije⁶⁸. Po podatkih raziskave Eurobarometra o korupciji iz leta 2020⁶⁹ 55 odstotkov čeških anketirancev ne bi vedelo, kam prijaviti korupcijo, če bi jo doživeli ali bi ji bili priča (povprečje EU: 54 odstotkov).

Julija 2016⁷⁰ je začel delovati register pogodb. Pogodbe, katerih vrednost presega 50 000 CZK (približno 2000 EUR), so objavljene na spletu. Register vključuje pogodbe, katerih pogodbeni stranka je eden od izbranih subjektov, ki jih ureja javno pravo, na primer država, lokalni/regionalni organi, državna podjetja, državni skladi in javne univerze, ali pravnih oseb, v katerih ima država ali lokalni/regionalni organ (sam ali skupaj z drugimi lokalnimi/regionalnimi organi) večinski delež prek druge pravne osebe. Nekatere vrste pogodb so izvzete iz obvezne objave v registru⁷¹. Register je mogoče šteti za primer dobre prakse, ki ima pozitiven učinek na področju preprečevanja korupcije.

Parlament je decembra 2019 sprejel zakon o imenovanjih v podjetjih v državni lasti, ki je začel veljati januarja 2020⁷². Zakon določa nova pravila za izbiro članov statutarnih in vodstvenih organov podjetij v državni lasti, pa tudi podjetij, ki so v delnem lastništvu države. Namen zakona je preprečiti politična imenovanja in dodatno izboljšati preglednost izbirnega postopka, saj bodo kandidati morali uspešno opraviti izbirni postopek, ki ga vodi vladna komisija.

Vlada je leta 2019 izvedla analizo korupcijskega tveganja v zdravstvenem sektorju. Na podlagi te analize je bilo ugotovljeno, da je to eden od sektorjev, v katerih je korupcijsko tveganje zelo veliko. Iz analize je razvidno, da se korupcijsko tveganje pojavlja na vseh straneh zdravstvenega sektorja, in sicer od korupcije s strani pacientov in izvajalcev zdravstvenih dejavnosti do korupcije s strani centralne vlade⁷³. Ministrstvo za zdravje

⁶⁷ Osnutek predloga zakona o lobiranju je sestavljen iz dveh ločenih, a povezanih osnutkov: osnutka predloga zakona o lobiranju (parlamentarni dokument št. 565) in osnutka predloga zakona o spremembi nekaterih aktov v zvezi z odobritvijo akta o lobiranju (parlamentarni dokument št. 566).

⁶⁸ Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije, UL L 305, 26.11.2019, str. 17.

⁶⁹ Special Eurobarometer 502 (2020).

⁷⁰ Klavzula, ki določa, da je pogodba veljavna samo, če je bila objavljena v registru pogodb, je začela veljati 1. julija 2017.

⁷¹ Spletna stran ministrstva za notranje zadeve o registru pogodb, <https://www.mvcr.cz/clanek/registrsmluv.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.

⁷² Zakon o izbiri oseb v vodstvene in nadzorne organe pravnih oseb v državnem lastništvu (Zakon o imenovanju).

⁷³ Vladni portal za boj proti korupciji, www.korupce.cz.

namerava na podlagi analize uvesti posebne ukrepe za zmanjšanje tveganja, predstavilo pa naj bi tudi zakonodajni predlog za optimizacijo delovanja javnih zavarovalnic.

III. PLURALNOST MEDIJEV

Listina o temeljnih pravicah in temeljnih svoboščinah, ki je vključena v češki ustavni red, zagotavlja svobodo izražanja in pravico do obveščeniosti ter izrecno prepoveduje cenzuro⁷⁴. Zakon o razširjanju radijskih in televizijskih programov jasno določa pristojnosti češkega medijskega regulatorja⁷⁵, medtem ko zakon o prostem dostopu do informacij⁷⁶ zagotavlja dostop do informacij, ki jih hranijo javni organi.

Vlada razmišlja o reformi, s katero bi dodatno okrepila neodvisnost medijskega regulatorja. Z zakonom o oddajanju radijskih in televizijskih programov je naloga češkega medijskega regulatorja dodeljena svetu za oddajanje radijskih in televizijskih programov (v nadaljevanju besedila: svet)⁷⁷, ki je pooblaščen za nadzor nad oddajanjem radijskih in televizijskih programov, pa tudi nad avdiovizualnimi medijskimi storitvami na zahtevo. Za druge medije (tiskane, spletne) velja splošna ureditev, ki izhaja iz kazenskega prava, predpisov o oglaševanju, okvira za varstvo potrošnikov in samoregulativnih pobud⁷⁸. S tem zakonom je svet ustanovljen kot „neodvisen upravni organ“, ki ga sestavlja 13 članov, in določene so njegove naloge ter obveznosti. Zakon poleg tega določa merila primernosti, izključitvena merila in postopke za imenovanje članov in vodje sveta. Odločitve sveta so predmet sodnega nadzora. Če svet večkrat in resno krši obveznosti iz zakona ali če njegovo obvezno letno poročilo zaradi resnih napak večkrat zapored ni odobreno, lahko poslanska zbornica predsedniku vlade predlaga, naj odstavi celoten svet. Češki organi so naznanili, da je bil vložen predlog za omejitev te pristojnosti poslanske zbornice, tako da je v takih primerih mogoče odstaviti samo posamezne člane. Namen te reforme je okrepiti neodvisnost sveta kot celote v skladu s cilji revidirane direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah⁷⁹.

Pristojnosti sveta so dobro opredeljene v zakonodaji in se učinkovito uporabljajo v praksi. Kot je navedeno v orodju Media Pluralism Monitor 2020⁸⁰ (MPM 2020), je delovanje medijskega regulatorja na splošno izpostavljeno majhnemu tveganju, čeprav se zdi, da je pri nedavnih odločitvah glede medijskega pokrivanja nekaterih politično zelo občutljivih vprašanj prihajalo do vse večje polarizacije⁸¹.

Češka nima posebnih predpisov, ki bi urejali preglednost lastništva nad mediji. Namen zgoraj navedenega zakona o razširjanju radijskih in televizijskih programov je tudi nadzirati združitve izdajateljev programov in uvesti omejitve kopičenja licenc ali osebnih vezi med

⁷⁴ Češka je v letih 2019 in 2020 na svetovnem indeksu svobode medijev organizacije Reporters without Borders (Novinarji brez meja) zasedala stabilno 40. mesto med državami sveta. Reporters without Borders, Češka.

⁷⁵ Zakon št. 231/2001 zb., kakor je bil spremenjen.

⁷⁶ Zakon št. 106/1999 zb.

⁷⁷ Zakon št. 231/2001 zb., kakor je bil spremenjen.

⁷⁸ Med njimi je češki svet za oglaševalske standarde.

⁷⁹ Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere.

⁸⁰ 2020 Media Pluralism Monitor.

⁸¹ Češki organi so pripravili osnutek zakona o prenosu revidirane direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah, katerega sprejetje je predvideno konec leta 2020 ali v začetku leta 2021.

različnimi izdajatelji. Zakon o nasprotju interesov⁸² prepoveduje, da bi bil javni uslužbenec izdajatelj radijskih ali televizijskih programov oziroma izdajatelj tiskanih medijev ali oseba, ki nadzira takšnega izdajatelja radijskih ali televizijskih programov oziroma izdajatelja tiskanih medijev. S tem zakonom se zahteva, da se nekatera dejstva vnesejo v ustrezne javne registre v skladu s splošnimi predpisi, ki urejajo registracijo podjetja. Vendar pa medijska podjetja niso dolžna razkriti svoje lastniške strukture, sprememb v zvezi s tem ali informacij, ki se nanašajo na končnega dejanskega lastnika podjetja⁸³. V zvezi s tem je treba opozoriti, da orodje MPM 2020 opozarja na veliko tveganje, kar zadeva preglednost lastništva nad mediji, tudi zaradi splošno visoke stopnje tveganja, povezanega z grožnjami za tržno pluralnost, zlasti v smislu komercialnega in lastnikovega vpliva na uredniško vsebino ter koncentracije novičarskih medijev⁸⁴. Kljub temu da so bile leta 2017 sprejete spremembe zakona o nasprotju interesov, s katerimi je politikom izrecno prepovedano imeti lastniški delež v medijih, je tveganje za politično neodvisnost medijev še vedno visoko, saj se politični vpliv še vedno lahko izvaja prek neformalnih mrež ter močnih zavezništev med lastniki in političnimi akterji⁸⁵. Civilna družba in združenja novinarjev, s katerimi se je Komisija posvetovala za namene tega poročila, so potrdili, da te okoliščine pomenijo največje tveganje za pluralnost medijev v državi⁸⁶.

Češka nima posebnih predpisov za dodelitev državnega oglaševanja, ki bi presegali splošne zahteve za oglaševanje iz zakona o javnem naročanju⁸⁷, to je, da se vsa javna naročila za državno oglaševanje, katerih vrednost presega 50 000 CZK (približno 2 000 EUR), objavijo in dajo na voljo v javnem registru. Tudi orodje MPM 2020 opozarja na nekatera tveganja, ki izhajajo iz neobstoja predpisov, s katerimi bi se zagotovila preglednost političnega oglaševanja na spletu⁸⁸.

Dostop do informacij je zagotovljen z zakonom, vendar je v praksi lahko oviran. Zakon o prostem dostopu do informacij⁸⁹ zagotavlja dostop do informacij, ki jih hranijo javni organi. Z osnutkom spremembe, ki je v pripravi⁹⁰, bi se v skladu s češko sodno prakso uvedel mehanizem za preprečevanje „očitno prevelikih zahtev po informacijah“. Javnemu organu bi se omogočilo, da zahteva predplačilo za kritje stroškov, povezanih z obsežnim pridobivanjem informacij. To bi lahko bila ovira za dostop do podrobnih informacij, ki jih hranijo javni

⁸² Zakon št. 159/2006 zb., kakor je bil spremenjen.

⁸³ Revidirana direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah spodbuja države članice, naj sprejmejo zakonodajne ukrepe, s katerimi bodo zagotovile, da dajo ponudniki medijskih storitev, ki so pod njihovo pristojnostjo, na voljo informacije o svoji lastniški strukturi, med drugim tudi o dejanskih lastnikih. Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere.

⁸⁴ 2020 Media Pluralism Monitor.

⁸⁵ 2020 Media Pluralism Monitor.

⁸⁶ Informacije, pridobljene v okviru obiska države in postopka posvetovanja za pripravo poročila, na primer prispevek organizacije Transparency International Czech Republic za Poročilo o stanju pravne države za leto 2020.

⁸⁷ Zakon št. 134/2016 zb.

⁸⁸ 2020 Media Pluralism Monitor.

⁸⁹ Zakon št. 106/1999 zb.

⁹⁰ Sprememba čaka na razpravo v prvi obravnavi v poslanski zbornici parlamenta Češke republike; poslanska zbornica, dokument št. 633.

organi. Poleg tega je bila med obiskom države izražena zaskrbljenost zaradi poročil o javnih organih, ki zavračajo dostop do informacij in izpodbijajo zahteve pred sodišči⁹¹.

Čeprav se šteje, da novinarjem ne grozi nobeno fizično nasilje, pa so verbalne žaljivke in grožnje, usmerjene vanje, v političnem diskurzu pogost pojav. Platforma Sveta Evrope za spodbujanje zaščite novinarstva in varnosti novinarjev⁹² v letih 2019 in 2020 na Češkem ni zabeležila opozoril. Tudi iz orodja MPM 2020 je razvidno, da je tveganje na področju novinarskega poklica in standardov ter zaščite novinarjev nizko. Vseeno je treba poudariti, da „so žaljivke in grožnje, usmerjene proti novinarjem, ter obrekovanje slednjih postali del vsakdanjega političnega diskurza populističnih in desničarskih strank“⁹³ ter posameznih politikov⁹⁴. Opozoriti je treba tudi, da je zaporna kazen, do enega leta in kot stranska kazen, med predvidenimi sankcijami za obrekovanje⁹⁵.

IV. DRUGA INSTITUCIONALNA VPRAŠANJA, POVEZANA S SISTEMOM ZAVOR IN RAVNOVESIJ

Češka ima dvodomni parlamentarni sistem⁹⁶ in neposredno izvoljenega predsednika. Zakonodajne predloge lahko predložijo član poslanske zbornice, skupina članov poslanske zbornice, senat, vlada ali predstavniški organi višjih samoupravnih regij⁹⁷. Ustavno sodišče lahko izvede naknadno ustavno presojo. Poleg pravosodnega sistema imata pomembno vlogo v sistemu zavor in ravnovesij tudi urad varuha človekovih pravic in civilna družba.

Izvajanje ocen učinka in posvetovanje z deležniki sta ustaljeni praksi pri sprejemanju zakonodaje. Zakonodajni predlog lahko predložijo poslanska zbornica (poslanec, poslanska skupina), senat (samo kot celota), vlada in regionalni sveti. Predlog vsebuje tudi obrazložiten memorandum, v katerem je treba oceniti sedanje pravne razmere, pojasniti potrebo po novem predpisu, opisati pričakovane finančne in gospodarske učinke ter obrazložiti skladnost predloga z ustavnim redom, mednarodnimi pogodbami in obveznostmi, ki izhajajo iz članstva v Evropski uniji. Ocene učinka je treba izvesti za vsak zakonodajni predlog, ki ga pripravi vlada, in za vse predpise, pri katerih je pričakovati visoke stroške za podjetja, uprave in državljane. Ocene učinka ni treba izvesti za zakonodajo, ki jo predlagajo člani parlamenta ter lokalni in regionalni organi. Vlada, ki pripravlja veliko večino primarne zakonodaje, je ustanovila številne svetovalne in delovne organe, ki zastopajo izvedence, deležnike ali druge zadevne skupine⁹⁸. Deležniki civilne družbe, s katerimi so bila opravljena posvetovanja, so kljub temu celovitemu okviru izrazili zaskrbljenost glede domnevno neobstoječe obveznosti posvetovanja in neobstoja učinkovitega nadaljnjega ukrepanja na podlagi opravljenih posvetovanj⁹⁹. Kadar se osnutek predloga nanaša na področja pristojnosti

⁹¹ Informacije, pridobljene v okviru obiska države in izpostavljene tudi v orodju 2020 Media Pluralism Monitor.

⁹² Svet Evrope. Platforma za spodbujanje zaščite novinarstva in varnosti novinarjev.

⁹³ 2020 Media Pluralism Monitor.

⁹⁴ Vključno z izjavami predsednika republike. V zvezi s tem je treba opozoriti, da, kot je navedeno v Priporočilu Sveta Evrope št. 2016/4, „morajo države članice vzpostaviti celovit zakonodajni okvir, ki novinarjem in drugim medijskim akterjem omogoča, da učinkovito in brez strahu prispevajo k javni razpravi“.

⁹⁵ Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2019), Decriminalisation of Defamation.

⁹⁶ Sestavljen iz spodnjega doma ali poslanske zbornice (*Poslanecká sněmovna*) in zgornjega doma ali senata (*Senát Parlamentu České republiky*).

⁹⁷ Člen 41 ustave.

⁹⁸ Spletna stran vlade, <https://www.vlada.cz/en/pracovni-a-poradni-organy-vlady/>.

⁹⁹ Na primer prispevek češkega helsinškega odbora za Poročilo o stanju pravne države za leto 2020.

ustavnega sodišča, vrhovnega sodišča, vrhovnega upravnega sodišča in urada generalnega državnega tožilca, se opravijo posvetovanja s temi ustanovami.

Nadaljuje se prizadevanje za dodatno povečanje preglednosti zakonodajnega postopka. Vladni in parlamentarni dokumenti so že dostopni prek številnih spletnih orodij¹⁰⁰. Poteka tudi projekt za vzpostavitev portalov „eZbirka“ in „eZakonodaja“¹⁰¹, ki bi olajšala nadzor nad zakonodajnim postopkom in sodelovanje v njem. Projekt naj bi bil zaključen konec leta 2020.

Ukrepi odzivanja na pandemijo COVID-19 so predmet sodnega nadzora. Vlada je 12. marca 2020 razglasila izredne razmere. Te so trajale do 17. maja, potem ko je poslanska zbornica dvakrat privolila v njihovo podaljšanje¹⁰². Vladna resolucija o razglasitvi izrednih razmer zaradi izbruha COVID-19 ter več vladnih ukrepov in izrednih ukrepov, ki jih je sprejelo ministrstvo za zdravje, je pod sodnim nadzorom občinskega sodišča v Pragi, vrhovnega upravnega sodišča in ustavnega sodišča¹⁰³. Ustavnost vladne razglasitve izrednih razmer je bila potrjena, kot tudi ustavnost večine izpodbijanih izrednih ukrepov. Občinsko sodišče v Pragi je razveljavilo štiri ukrepe¹⁰⁴, zaradi česar je vlada izvedla naknadne zakonodajne prilagoditve.

Varuh človekovih pravic varuje pravice posameznikov v stikih z javnimi organi in spodbuja standarde dobrega upravljanja. Češka nima nacionalne institucije za človekove pravice¹⁰⁵. Ima pa varuha človekovih pravic, ki je neodvisen v formalnem in materialnem smislu ter ločen od vseh treh vej oblasti. Urad varuha človekovih pravic je ustanovljen z zakonom in ni vključen v ustavo. Glavna naloga varuha človekovih pravic je pomagati osebam v primerih, ko je ravnanje javnih organov nezakonito ali v nasprotju z načeli demokratične države in dobrega upravljanja, in sicer z izvajanjem preiskav ter priporočanjem ukrepov za izboljšanje stanja. Varuh človekovih pravic nima pristojnosti za odločanje, rezultati njegovih preiskav pa niso pravno zavezujoči¹⁰⁶. Varuh človekovih pravic je prejel tudi pooblastila organa za enakost, državnega mehanizma za spremljanje v okviru Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov, državnega zaščitnega mehanizma v okviru Odbora Združenih narodov za preprečevanje mučenja, in za spremljanje prisilnega vračanja¹⁰⁷.

V senatu se redno organizirajo razprave o pravosodnem sistemu. Senat organizira konference in razprave o temah, povezanih s pravosodnim sistemom, ki so za senatorje priložnost, da razpravljajo o vprašanih v zvezi s pravosodnim sistemom in političnimi

¹⁰⁰ Med temi orodji so portal ODok, <https://www.odok.cz/>, ki omogoča kroženje dokumentov med osrednjimi državnimi upravnimi organi, elektronska knjižnica zakonodajnega postopka (eKLEP, <https://apps.odok.cz/>), ki zajema vse pripravljene zakonodajne akte in celo nekatere povezane dokumente, kot so pripombe in poročila o oceni učinka zakonodajne ureditve, ter spletni strani poslanske zbornice in senata, prek katerih so dostopni dokumenti v zvezi z vsemi zakonodajnimi predlogi, spletni prenosi sej obeh domov, pa tudi stenografski zapisi sej poslanske zbornice in senata ter zapisniki sej odborov.

¹⁰¹ Več informacij o projektu je mogoče najti na spletni strani <https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-elegislativa.aspx>. Projekt se sofinancira s sredstvi EU.

¹⁰² Vlada lahko razglasi izredne razmere za največ 30 dni; podaljšati jih je mogoče samo z odobritvijo poslanske zbornice. Ustavni zakon št. 110/1998, člena 5 in 6.

¹⁰³ Na primer odločbi občinskega sodišča v Pragi št. 14 A 41/2020 z dne 23. aprila 2020 in št. 10 A 35/2020 – 261 z dne 7. maja 2020, odločbe vrhovnega upravnega sodišča z dne 4. junija 2020, št. 6 As 88/2020 – 44, z dne 21. maja 2020, št. 5 As 138/2020 – 80, in z dne 8. maja 2020, št. Nao 48/2020 – 149, ter odločba Ustavnega sodišča z dne 22. aprila 2020, št. Pl. ÚS 8/20.

¹⁰⁴ Občinsko sodišče v Pragi (2020), sodba št. 14 A 41/2020, 23. april 2020.

¹⁰⁵ V okviru splošnega rednega pregleda OZN je bilo Češki večkrat priporočeno, naj ustanovi nacionalno institucijo za človekove pravice in Češka ta priporočila podpira.

¹⁰⁶ Zakon št. 349/1999 zb. o varuhu človekovih pravic.

¹⁰⁷ State of the Rule of Law in Europe. Reports from National Human Rights Institutions, str. 64.

rešitvami. Zadnja konferenca je potekala novembra 2019, ko je odbor za ustavne in pravne zadeve v sodelovanju z vrhovnim sodiščem organiziral mednarodno konferenco „Efficiency and Quality of the Czech Judiciary: Evaluation and Perspectives“ (Učinkovitost in kakovost češkega sodstva: ocena in obeti).

Civilna družba je dejavna in raznolika, vendar se povečuje pritisk na nekatere vrste nevladnih organizacij. Prostor civilne družbe velja za odprt¹⁰⁸, civilna družba pa dejavno sodeluje pri podpiranju demokracije, integritete javne uprave ter neodvisnosti sodstva in organov pregona¹⁰⁹. Kljub temu se organizacije civilne družbe, zlasti na področju migracij in vprašanj enakosti spolov, srečujejo z vse večjo sovražnostjo nekaterih družbenih segmentov in političnih strank¹¹⁰.

¹⁰⁸ Ocena CIVICUS; ocenjevalna lestvica ima pet stopenj, ki so opredeljene kot: odprt, zožen, oviran, zatrt in zaprt.

¹⁰⁹ CIVICUS, 22. julij 2019, Politicians continue to undermine critical media in the Czech Republic. Mass protests persist. CIVICUS, 15. januar 2020, Citizens call for PM's resignation in anti-government protests; press freedom in decline.

¹¹⁰ Prispevek Češke za Poročilo o stanju pravne države za leto 2020, str. 33.

Priloga I: Seznam virov po abecednem vrstnem redu*

* *Seznam prispevkov, prejetih v okviru posvetovanja za poročilo o stanju pravne države za leto 2020, je na voljo na spletni strani Komisije.*

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2019), Decriminalisation of Defamation. https://cmpf.eui.eu/wp-content/uploads/2019/01/decriminalisation-of-defamation_Infographic.pdf.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2020), 2020 Media pluralism monitor. <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

CEPEJ (2020), Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States.

Zbornica sodnih izvršiteljev Češke republike, statistični pregled. <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

CIVICUS (15. januar 2020), Citizens call for PM's resignation in anti-government protests; press freedom in decline. <https://monitor.civicus.org/updates/2020/01/15/citizens-call-pms-resignation-anti-government-protests-press-freedom-decline/>.

CIVICUS (22. julij 2019), Politicians continue to undermine critical media in the Czech Republic. Mass protests persist. <https://monitor.civicus.org/updates/2019/07/22/Politicians-continue-to-undermine-critical-media-in-the-Czech-Republic-Mass-protests-persist/>.

CIVICUS, Monitor tracking civic space: Czech Republic. <https://monitor.civicus.org/country/czech-republic/>.

Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption (2018), Country report on implementation of the United Nations Convention against Corruption. <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries/V1808272e.pdf>.

Ustavno sodišče Češke republike, odločba z dne 22. aprila 2020, Pl. ÚS 8/20.

Ustavno sodišče Češke republike, odločba z dne 22. aprila 2020, Pl. ÚS 8/20.

Ustavno sodišče Češke republike, odločba z dne 6. februarja 2014, I. ÚS 3271/13.

Svet Evrope, Platforma za spodbujanje zaščite novinarstva in varnosti novinarjev – Češka republika. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/czech-republic>.

Svet Evrope: Svet ministrov (2010), Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities.

Svet Evrope: Svet ministrov (2016), Recommendation CM/REC(2016)4 Ministers on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors.

Svet Evrope: European Commission For Democracy through Law (Venice Commission) (2010), Report on the independence of the judicial system part I: the independence of judges, CDL-AD(2010)004.

Svet Evrope: European Commission For Democracy through Law (Venice Commission) (2016), The Rule of Law Checklist, CDL-AD(2016)007.

Svet Evropske unije (2019), Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Češke za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Češke za leto 2019, UL 2019/C 301/03.

Sodišče Evropske unije, sodba z dne 19. novembra 2019, AK, združene zadeve C-585/18, C-624/18 in C-625/18.

Sodišče Evropske unije, sodba z dne 22. decembra 2010, DEB, C-279/09.

Sodišče Evropske unije, sodba z dne 25. julija 2018, LM, C-216/18 PPU.

Sodišče Evropske unije, sodba z dne 6. oktobra 2010, Orizzonte Salute, C-61/14.

Sodišče Evropske unije, sodba z dne 9. julija 2020, Land Hessen, C-272/19.

- Češka odvetniška zbornica (2020), prispevek Češke odvetniške zbornice za posvetovanje z deležniki za Poročilo o stanju pravne države za leto 2020.
- Češka vlada (2013), Notranji okvirni protikorupcijski program oddelkov, resolucija vlade št. 752 z dne 2. oktobra 2013.
- Češka vlada (2018), Sprememba zakona o vrhovnem revizijskem uradu.
- Češka vlada (2018), Izjava o programu vlade. <https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-165960/>.
- Češka vlada (2018), Predlog zakona o lobiranju. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>.
- Češka vlada (2019), Spremembe zakona št. 549/1991 zb. o sodnih taksah in s tem povezani dokumenti. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBFWH26LU>.
- Češka vlada (2019), Sprememba zakona št. 6/2002 zb. o sodiščih in sodnikih in s tem povezani dokumenti. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBACDB5R>.
- Češka vlada (2019), Sprememba zakona št. 7/2002 zb. o postopkih v zadevah, povezanih s sodniki, državnimi tožilci in sodnimi izvršitelji, in s tem povezani dokumenti. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBAD2VD2>.
- Češka vlada (2019), Protikorupcijski akcijski načrt 2020.
- Češka vlada (2019), Osnutek reforme zakona št. 283/1993 zb. o državnem tožilstvu in s tem povezani dokumenti. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.
- Češka vlada (2019), Poročilo o oceni učinka zakonodajne ureditve k spremembi zakona št. 31/2019. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>.
- Češka vlada (2020), Ocena izvajanja ukrepov iz protikorupcijskega akcijskega načrta za leto 2019.
- Češka vlada (2020), Prispevek Češke za Poročilo o stanju pravne države za leto 2020.
- Češka vlada, Temeljni načrt vlade za boj proti korupciji za leta od 2018 do 2022.
- Češki helsinški odbor (2020). Prispevek češkega helsinškega odbora za posvetovanje z deležniki za Poročilo o stanju pravne države za leto 2020.
- Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere.
- Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije, UL L 305, 26.11.2019.
- Generalni direktorat za informiranje (2019), Special Eurobarometer 482: businesses' attitudes towards corruption in the EU.
- Generalni direktorat za informiranje (2020), Special Eurobarometer 502: corruption.
- ENHRI (2020) State of the Rule of Law in Europe. Reports from National Human Rights Institutions. <http://ennhri.org/rule-of-law-report/>.
- Evropska komisija (2018, 2019, 2020), Pregled stanja na področju pravosodja v EU.
- Evropska komisija (2019), Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o oceni, v kolikšni meri so države članice sprejele potrebne ukrepe za uskladitev z Okvirnim sklepom Sveta 2003/568/PNZ z dne 22. julija 2003 o boju proti korupciji v zasebnem sektorju, COM (2019) 355 final.
- Evropska komisija (2020), Country report Czechia, SWD(2020) 502 final.

Evropsko sodišče za človekove pravice (2001), sodba z dne 19. junija 2001, Kreuz proti Poljski, 28249/95.

Evropsko sodišče za človekove pravice (2001), sodba z dne 2. oktobra 2001, Stankov proti Bolgariji, št. 29221/95 in 29225/95.

Evropsko sodišče za človekove pravice (2005), sodba z dne 26. julija 2005, Podbielski in PPU Polpure proti Poljski, 39199/98.

Evropsko sodišče za človekove pravice (2006), sodba z dne 24. maja 2006, Weissman in drugi proti Romuniji, 63945/00.

Evropsko sodišče za človekove pravice (2011), sodba z dne 26. julija 2011, Georgel in Georgeta Stoicescu proti Romuniji, 9718/03.

Evropski parlament, Resolucija o nadaljevanju kazenskega pregona proti ministrskemu predsedniku Češke republike zaradi poneverbe sredstev EU in morebitnega nasprotja interesov, 2019/2987(RSP).

Vladni svet za usklajevanje boja proti korupciji (2019), zapisnik 21. seje z dne 2. oktobra 2019. <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2019/11/Z%C3%A1znam-z-21-jedn%C3%A1n%C3%AD-RV-konan%C3%A9ho-dne-02.10.2019.pdf>.

GRECO (2018), Third Evaluation Round – Second Compliance Report on the Czech Republic on Incriminations (ETS 173 in 191, GPC 2).

GRECO (2019), Fourth Evaluation Round preventing corruption in respect of members of Parliament, judges and prosecutors – Interim compliance report, Czech Republic.

Ministrstvo za pravosodje (2018), Končno poročilo o oceni učinka zakonodajne ureditve, Spremembe zakona št. 182/2006 zb. (zakon o insolventnosti). <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>.

Ministrstvo za pravosodje (2020), Češki pravosodni sistem v letu 2019: letno statistično poročilo. https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocni_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b.

Ministrstvo za pravosodje Češke republike (2020), Češki pravosodni sistem v letu 2019: letno statistično poročilo. https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocni_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b.

Občinsko sodišče v Pragi, odločba z dne 23. aprila 2020, 14 A 41/2020.

Občinsko sodišče v Pragi, odločba z dne 7. maja 2020, 10 A 35/2020–261.

OECD (2019), Czech Republic's Phase 4 Follow-up Report on the progress made by the Czech Republic to implement the OECD Anti-Bribery Convention.

Parlament Češke republike (2019), parlamentarni dokument 565/0, del. št. 1/4, vladni predlog zakona o lobiranju. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>.

Generalni tožilec (2019), Dopis ministru za pravosodje s pripombami glede sprememb zakona o državnem tožilstvu, elektronska knjižnica zakonodajnega postopka. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

Urad generalnega tožilca (2019), Opombe generalnega državnega tožilca glede razprave o pripombah k zakonu o državnem tožilstvu. <http://www.nsz.cz/index.php/en/tiskove-zpravy/2414-nejvyi-statni-zastupce-komentuje-projednavani-pipominek-k-zakonu-o-statnim-zastupitelstvi>.

Reporters without Borders, Czech Republic. <https://rsf.org/en/czech-republic>.

Vrhovno upravno sodišče Češke republike, odločbe z dne 27. aprila 2006, 4 Aps 4/2005, z dne 21. maja 2008, ref. št. 4 Ans 9/2007.

Vrhovno upravno sodišče Češke republike, odločbe z dne 4. junija 2020, št. 6 As 88/2020–44.

Vrhovno upravno sodišče Češke republike, odločbe z dne 21. maja 2020, št. 5 As 138/2020–80.

Vrhovno upravno sodišče Češke republike, odločbe z dne 8. maja 2020, št. 48/2020–149.

Transparency International (2020), 2019 Corruption Perceptions Index.

Transparency International Czech Republic (2020), Prispevek organizacije Transparency International Czech Republic za posvetovanje z deležniki za Poročilo o stanju pravne države za leto 2020.

UN Office on Drugs and Crime, goAML (Anti-money-laundering system).
<https://www.unodc.org/unodc/en/global-it-products/goaml.html>.

Združenje državnih tožilcev (2019), Pripombe k spremembam zakona o državnem tožilstvu.
<https://www.uniesz.cz/pripominky-unie-k-ministerskemu-navrhu-na-zmenu-zakona-o-statnim-zastupitelstvi/>.

Združenje državnih tožilcev (2019), Celotno besedilo pripomb združenja k spremembam zakona o državnem tožilstvu.
<https://www.uniesz.cz/wp-content/uploads/2019/07/P%C5%99ipom%C3%ADnky-LK-USZ-novela-ZSZ.rtf>.

Svet Združenih narodov za človekove pravice. Universal Periodic Review – Czechia.
<https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/czindex.aspx>.

Virtualni obisk Češke v okviru priprave poročila o stanju pravne države za leto 2020.

Priloga II: Obisk Češke republike

Deležniki, s katerimi so se službe Komisije virtualno sestale junija 2020:

- Protikorupcijski svet vlade
- Združenje novinarjev
- Zbornica sodnih izvršiteljev
- Svet za oddajanje radijskih in televizijskih programov
- Češka odvetniška zbornica
- Finančni analitični urad
- Frank Bold – Reconstruction of the State
- International Press Institute (Mednarodni inštitut za tisk) – Češka republika
- Nacionalna agencija češke policije za organizirani kriminal
- Varuh človekovih pravic
- Urad generalnega državnega tožilca
- Vrhovno upravno sodišče
- Vrhovni revizijski urad
- Vrhovno sodišče
- Dotacijski sklad za neodvisno novinarstvo
- Transparency International Czech Republic
- Združenje sodnikov
- Združenje državnih tožilcev

* Komisija se je na več horizontalnih sestankih sestala tudi z naslednjimi organizacijami:

- Amnesty International
- Civil Liberties Union for Europe (Zveza za državljanske svoboščine v Evropi)
- Civil Society Europe
- Conference of European Churches (Konferenca evropskih Cerkev)
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- European Centre for Press and Media Freedom (Evropsko središče za svobodo tiska in medijev)
- European Civic Forum (Evropski forum civilne družbe)
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- ILGA-Europe
- International Commission of Jurists (Mednarodna komisija pravnikov)
- International Federation for Human Rights (Mednarodna zveza za človekove pravice)
- International Press Institute (Mednarodni inštitut za tisk)
- Lifelong learning Platform (Platforma za vseživljenjsko učenje)
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute (Pobuda za pravičnost Odprte družbe/Inštitut za evropsko politiko Odprte družbe)
- Reporters without Borders (Novinarji brez meja)
- Transparency International EU